



Capitolul 1 Pe tărâmul imaginației

Cufărul zburător

(adaptare după Hans Christian Andersen)

A fost odată ca niciodată un negustor bogat care, după ce a murit, lăsă întreaga avere fiului său. Acesta, care nu muncise și nu câștigase niciodată nimic, a cheltuit toți banii, până la ultimul.



După ce a vândut tot ce mai avea prin casă, fiul negustorului a rămas doar cu un cufăr vechi. Nu mai avea nici măcar un pat pe care să doarmă, așa că s-a băgat în cufăr. Dar, minune! Cufărul era fermecat: cum îi închideai capacul, se ridica în aer și zbura!

Și băiatul a zburat departe, departe, deasupra norilor, dincolo de hotarele împărăției. Îi era tare frică să nu cadă de-acolo, de sus, dar nu s-a întâmplat asta. În schimb, a ajuns într-o țară necunoscută. A coborât din cufăr și a întrebat o femeie, care ținea de mână un copil:

— Al cui este palatul care se înalță mândru în fața noastră? N-am mai văzut așa minunăție de când mă știu!

— Este palatul împăratului nostru și în el trăiește fiica lui. Nimeni nu are voie să intre la prințesă, pentru că i s-a prezis că va fi nefericită când se va îndrăgosti.

Fiul negustorului a așteptat ca femeia să plece, s-a urcat în cufăr, a închis capacul și, imediat, a ajuns pe acoperișul palatului. A intrat apoi în camera prințesei și a rămas uimit de frumusețea neasemuită a acesteia.

La rândul ei, prințesa cum l-a văzut, l-a și plăcut. Tânărul i-a mărturisit cât de frumoasă și grațioasă o găsește: i-a vorbit despre ochii ei ca niște lacuri limpezi și adânci, despre tot ce găsea deosebit la ea. A cerut-o apoi de soție și fata a fost de acord.

— Vino mâine să te prezint părinților mei, a spus fata. Le vei spune o poveste frumoasă și ei, cu siguranță, te vor plăcea și vor fi de acord cu nunta noastră. Ai grijă ca povestea ta să fie plină de învățăminte, ca să





Însemnătatea părților de vorbire

(de Natașa Galche)



Din cartea de povești, cu coperte frumos colorate, se auzea o gălăgie de nedescris. Ana o deschide încet, ca nu cumva personajele basmelor să se sperie și să fugă. Însă, spre uimirea fetei, nu personajele cărții făceau un asemenea târăboi. Pe prima pagină, stăteau adunate, la grămadă, zeci de cuvinte din povești diferite.

— Ce e cu hărmălaia aceasta? întrebă Ana. De ce vă certați?

— *Adjectivul* a îndrăznit să spună că este cea mai importantă parte de vorbire! a început să explice *Substantivul* pe un ton jignit. Se știe de când lumea că eu, *Substantivul*, sunt cel mai valoros! Toate personajele, toți copiii, toate animalele, toți copacii și toate plantele trăiesc datorită mie! Ce ar fi „Pinocchio”, „Cenușăreasa”, „Aladdin”, „Hansel și Gretel” sau „Bambi” fără mine? Nici nu ar exista! Nu s-ar fi inventat! Numai eu arăt tuturor ce este sau cine este! Numai eu denumesc ființele, lucrurile, fenomenele naturii!

— Mare lucru! îi tăie vorba *Adjectivul*. Cum ar fi întreaga lume a poveștilor fără mine? Ce ar însemna ființele și lucrurile fără însușirile mele? Dacă nu eram eu, *Adjectivul*, nici măcar nu ați fi auzit vreodată de „Scufița roșie”, de „Albă-ca-Zăpada”, de „Motanul încălțat”, de „Rățușca cea urâtă” sau de „Micuța sirenă”! Toate ar fi la fel, plictisitoare, fără pic de culoare. Rățușca, dacă nu ar fi urâtă, nu s-ar transforma într-o frumoasă lebdă! Iar Motanul, dacă nu ar fi încălțat, nu ar avea niciun farmec! Ce să mai spun despre Albă-ca-Zăpada?

Ana se uita cu ochii mari când la *Substantiv*, când la *Adjectiv*, neștiind cui să dea dreptate. Firește, fiecare avea dreptatea lui.

Deodată, se auzi o voce puternică:

— Certăți-vă, certăți-vă! Fără mine oricum n-ați fi nimic!

— Iertați-mă, dar dumneavoastră cine sunteți? întrebă Ana, politicoasă.

— Eu? O să-ți arăt imediat CINE sunt eu!

Și, spunând aceste vorbe, misteriosul cuvânt se făcu nevăzut. În aceeași clipă, totul





- Tu cine crezi că este mai important: *Substantivul*, *Adjectivul* sau *Verbul*? Argumentează!

- Notează cu **A** enunțurile adevărate și cu **F** pe cele false.

- ☐ Substantivul denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii.
- ☐ Adjectivul este partea de vorbire care arată ce este sau cine este.
- ☐ Cuvântul misterios care încremenise lumea poveștilor era Substantivul.
- ☐ Fetița a fost cea care a reușit să alunge „vraja”.
- ☐ Părțile de vorbire nu pot exista una fără cealaltă.

- Scrie acțiuni (verbe) pentru următoarele personaje:

→ Aladdin _____

→ Bambi _____

→ Albă-ca-Zăpada _____

- Analizează părțile de vorbire din enunțul următor:

Dumneavoastră, Domnule, sunteți puternicul verb?

- Colorează însușirile care se potrivesc fetei.

politicoasă

înfumurată

atentă

misterioasă

supărăcioasă

isteață

inventivă

fricoasă

- Pune un alt titlu textului citit și argumentează alegerea ta.

AUTOEVALUEAZĂ-TE!

Cum ai înțeles textul
și ai rezolvat exercițiile?



Foarte
bine!



Bine!



Mă voi strădui
mai mult!





Micul bucătar

(de Laura Răducanu)

Mihai își dorește de mic să devină bucătar. Și-a descoperit această pasiune privind-o pe mama sa cum gătește zi de zi, în bucătărie. Măinile ei se mișcă cu repeziciune și plăsmuiesc prăjituri minunate și multe feluri de mâncare delicioase. În plus, mama e mereu bucuroasă când pregătește ceva de mâncare pentru el și pentru tata. Și niciodată nu pare obosită.

Într-o zi, Mihai le-a spus părinților săi:

— Eu, când voi fi mare, vreau să mă fac bucătar. Îmi voi deschide un restaurant și voi găti la fel de bine ca tine, mami.

— E o idee minunată, dar vei avea foarte mult de muncă! i-a răspuns mama. Însă, cu voința pe care o ai, nu mă îndoiesc că vei reuși. Trebuie să începem din timp să exersăm. De astăzi înainte, vei lucra cu mine în bucătărie. O să fii ajutor de bucătar. Ești de acord?

— Desigur! Mulțumesc, mami! a spus Mihai și a îmbrățișat-o fericit. Chiar din acel moment, el a început să muncească spre a-și împlini visul.

Prima dată a făcut cunoștință cu aragazul. Grozav se mai temea de el! Apoi, a învățat să facă ouă ochiuri. Tigaia încinsă părea extrem de periculoasă, iar uleiul, care a bufnit ca un vulcan drept pe faianță, era de-a dreptul un coșmar. Încet-încet, cu răbdare și stăruință, copilul a devenit un ajutor de bucătar foarte priceput.

Cartofii s-au lăsat înduplecați spre a fi tăiați feliuțe și prăjiți. Albușurile s-au transformat într-o spumă albă și mătăsoasă când Mihai a învățat să folosească mixerul. Morcovii au ajuns repede în supă, ceapa la fel, pentru că băiețelul deprinsese arta gătitului.

De aceea, când s-a apropiat ziua organizării târgului de Crăciun de la școală, i-a spus mamei:

— Știi, mami, eu am învățat rețeta pentru briose. Aș vrea să coc câteva și să le vând la târg. Toți banii obținuți din vânzarea jucăriilor sau dulciurilor făcute de noi vor fi donați unor copii nevoiași. Îmi doresc foarte mult să particip cu ceva făcut de mine.

— Minunat! Haide, să coacem briose! l-a încurajat mama.

Mihai a pregătit totul: vasele, mixerul, ingredientele. A amestecat ouăle cu zahărul, cu iaurtul, făina și uleiul. A turnat coca în tăvițe și a copt prăjiturile. Le-a așezat pe platouri și le-a dus la școală. Brișele,





pufoase și foarte arătoase, s-au vândut imediat. Băiatul a dăruit toți banii fondului pentru copiii nevoiași. Doamna învățătoare, aflând că le-a pregătit singur, a cumpărat și dansa câteva.

A doua zi, în clasă, Mihai a fost foarte apreciat. Unii colegi i-au cerut rețeta prăjiturilor.

„Nu e lucru ușor să fii un bucătar priceput, dar dacă reușești, este minunat!”, s-a gândit Mihai, fericit.



Mihai îți propune acum o rețetă... amuzantă!



Ce-ai zice să devii și tu un bucătar iscusit, asemeni lui Mihai? Îți propunem un desert haios, care seamănă cu un animăluț, mai exact cu un... arici! Pentru a-l realiza, cere ajutorul părinților tăi.

Veți avea nevoie de: boabe de struguri albi, un bob de strugure negru, o pară, scobitori și un cuțit. Pentru început, veți face trupul ariciului. Se taie o fâșie subțire, pe lungime, dintr-o pară, astfel încât fructul să poată sta așezat pe „burtă”, fără să se rostogolească.

Apoi, îi veți face chipul. Se decojește prima jumătate a fructului, cea în care para este mai subțire, către codiță. O boabă de strugure negru va fi năsul ariciului. În loc de ochi puteți pune doi sămburi mici de măr sau de pară. Introduceți apoi boabele de struguri albi în scobitori, lăsând un capăt mai lung și altul mai scurt. Capătul de scobitoare mai scurt îl înfițeți în pară, în partea nedecojită a fructului. Capătul mai lung va rămâne afară, el fiind unul din acele ariciului. Veți face asta de mai multe ori, până ce tot trupul este plin de țepi.

În final, ariciul vostru va trebui să arate cam așa:



EXERCIȚII

● Răspunde la întrebări:

→ De ce vrea Mihai să devină bucătar?

→ Ce trebuie să facă băiatul pentru a-și îndeplini visul?

→ Unde voia să ducă Mihai briose?





Paradisul pisicilor

(adaptare după Emile Zola)

O mătușă mi-a lăsat moștenire un pisoi de Angora care, la prima vedere, părea cam prostuț. Iată ce mi-a povestit într-o seară de iarnă, stând în fața focului din cămin.



„Aveam pe atunci doi ani și eram pisoiul cel mai gras și mai naiv din câți se puteau vedea. La această vârstă fragedă aveam îngâmfarea unui animal ce disprețuiește fericirea căminului. Și, totuși, eram foarte recunoscător pentru faptul că fusesem plasat la mătușa dumneavoastră. Această femeie cumsecade mă adora. În fundul unui dulap aveam un adevărat dormitor: o pernă de puf și trei cuverturi. Nu mâncam niciodată pâine, nici supă,

doar carne crudă.

Ei bine, cu tot acest răsfăț, nu aveam decât o dorință: să mă strecur prin fereastra întredeschisă și să o șterg pe acoperiș. Mângâierile mi se păreau fără farmec, iar lenevitul în pat îmi provoca amețeli. Adevărul este că mă plictiseam de atâta fericire.

Într-o zi, am văzut pe acoperișul casei din față patru pisoi cu părul zbârlit și coada ridicată, care se băteau ziua în amiaza mare, rostogolindu-se pe țiglele albastre și miorlăind de bucurie. Niciodată nu privisem un asemenea spectacol extraordinar. Din acel moment, mi-am dat seama că adevărata fericire era sus, pe acoperiș, nu în casa cu ferestrele închise, unde locuiam eu.



Am hotărât să evadez. Mi-am zis că în viață trebuie să mai existe și altceva decât carnea crudă și pernele pufoase (cam în asta consta fericirea mea de până atunci).

Într-o zi, mătușa ta a uitat să închidă fereastra de la bucătărie. Am sărit imediat afară. Ce frumoase erau acoperișurile! Împrejmuite cu jgheaburi mari, ele răspândeau mirosuri îmbietoare. Am mers plin de satisfacție de-a lungul acestor jgheaburi, în care labele mele se afundau într-un noroi subțire, nespun de plăcut și mătășos. Mi se părea că merg pe catifea. Soarele răspândea o lumină plăcută și o căldură binefăcătoare.





EXERCIȚII

- Compară viața pisicii înainte de a „evada” cu viața de după „evadare”.

Înainte de a evada	Afară, în libertate

- Imaginează-ți un dialog între pisica fugită de acasă și stăpâna ei.

- Ajută pisica din poveste să scrie un bilet stăpânei sale, prin care o anunță că a plecat, deoarece vrea să afle ce înseamnă „libertatea”.



AUTOEVALUEAZĂ-TE!

Cum ai înțeles textul
și ai rezolvat exercițiile?



Foarte
bine!



Bine!



Mă voi strădui
mai mult!





Capitolul 3 Animalele – prietenele noastre

Aventurile Doctorului Dolittle

(fragment, de Hugh Lofting)

Demult, tare demult, pe vremea când bunicii noștri erau doar niște copii, trăia un doctor pe nume John Dolittle. Locuia într-un orașel unde toată lumea îl cunoștea, atât cei tineri, cât și cei bătrâni. De câte ori îl vedeau că trece pe stradă cu jobenul său, spuneau: „Iată, trece Doctorul! E un om extrem de inteligent!” Copiii și câinii alergau în întâmpinarea lui, însoțindu-l veseli o bucată de drum. Chiar și ciorile de pe turla bisericii croncăneau, dând din cap.

Casa în care locuia la marginea orașului era mică, dar avea o grădină uriașă, cu *peluză*¹ și scaune din piatră, înconjurată de sălcii plângătoare. Sora lui, Sarah Dolittle, avea grijă de casă, iar de grădină se ocupa însuși doctorul. Îi plăceau foarte mult animalele și avea tot felul de specii. În afară de peștișorii aurii din iazul din fundul grădinii, mai avea iepuri pe terasă, șoricea albi în pian, o veveriță în dulapul cu lenjerie și un arici în pivniță. Mai avea o vâcuță, un cal șchiop și bătrân, pui de găină, porumbei, doi miei și multe alte animale. Însă preferații săi erau rățușca Mac-Mac, câțelul Jip, purcelușul Guiț-Guiț, papagalul Polinezia și bufnița Bu-Bu.

Sora lui era foarte nemulțumită de toată această adunătură de animale, care făceau mizerie în casă. Dar nu era singura nemulțumită. Într-o zi, o doamnă în vârstă, care suferea de reumatism și venise la o consultație, s-a așezat din greșeală pe ariciul care dormea liniștit pe canapea. Bătrânica a fost atât de revoltată, că a renunțat la doctorul Dolittle și de-atunci a mers la clinica unui medic dintr-un oraș aflat la 10 mile² distanță.

Sora doctorului și-a luat inima în dinți și i-a spus acestuia:

— John, cum crezi tu că vor mai veni oameni bolnavi aici, în clinica ta, când tu ții în casă atâtea animale? Ce medic din lumea asta are în



¹ *peluză* = porțiune de teren într-o grădină cu iarbă și flori;

² *milă* = unitate de măsură pentru distanțe, egală cu aproximativ 1 609 metri (este folosită în Marea Britanie și în Statele Unite ale Americii).

